

Verslag verkennen

Gemeenteraadsverkiezingen Olst-Wijhe 2026

12 april 2026

Inleiding

Na de gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart 2026 ben ik door de grootste partij (GroenLinks/PvdA/D66) gevraagd de rol van verkenner te vervullen.

Ik heb deze opdracht met plezier en betrokkenheid aanvaard.

Mijn opdracht was om te verkennen op welke wijze kan worden gekomen tot een bestendige en krachtige coalitie die in vertrouwen kan samenwerken aan de opgaven waarvoor de gemeente Olst-Wijhe staat.

In dat kader heb ik gesprekken gevoerd met alle in de raad vertegenwoordigde fracties. De bevindingen van deze verkenning zijn vastgelegd in dit verslag

Verkiezingsuitslag 2026

In Olst-Wijhe heeft 60% van de stemgerechtigden zijn of haar stem uitgebracht. Onderstaande tabel geeft de verkiezingsuitslag weer in aantal stemmen en zetels.

lijst	partij	aantal stemmen	zetels
1	GroenLinks / PvdA / D66	3002	6
2	Gemeentebelangen Olst-Wijhe	2821	5
3	CDA	1733	3
4	VVD	1688	3

GroenLinks/PvdA/D66 is de grootste fractie in de gemeenteraad van Olst-Wijhe. De samenvoeging wint één zetel ten opzichte van 2022. De overige drie fracties blijven qua zetelaantal gelijk, vergeleken met de uitslag van 2022. De Partij van en voor de Sport, die in de raadsperiode 2022-2026 met één zetel vertegenwoordigd was in de raad, heeft niet deelgenomen aan de gemeenteraadsverkiezingen van 2026.

Aanpak

Ik heb met alle vier in de raad vertegenwoordigde fracties afzonderlijke gesprekken gevoerd. Deze gesprekken vonden plaats op 7 april en zijn gevoerd aan de hand van een vooraf vastgestelde gespreksagenda. In deze agenda kwamen onder meer aan de orde: de duiding van de verkiezingsuitslag, de bereidheid tot het dragen van bestuursverantwoordelijkheid, mogelijke coalitievarianten, aandachtspunten ten

aanzien van bestuurscultuur, inhoudelijke thema's en de samenstelling van een nieuw college.

Doel van de verkenning was om inzicht te krijgen in het draagvlak voor mogelijke vormen van samenwerking, de belangrijkste inhoudelijke opgaven voor de komende bestuursperiode en de mate waarin vertrouwen bestaat tussen partijen om gezamenlijk verantwoordelijkheid te nemen.

Ik heb mijn werkzaamheden uitgevoerd conform de aan mij verstrekte opdracht en heb gedurende de verkenningsperiode afstemming gehad met de burgemeester en de griffie.

Uitkomst van de verkenning

Uit de gesprekken komt eenduidig naar voren dat bij de fracties van Gemeentebelangen Olst-Wijhe, CDA en VVD op dit moment geen bereidheid bestaat om deel te nemen aan een coalitie met GroenLinks/PvdA/D66. Deze conclusie is gebaseerd op de duiding van de gesprekken en vormt een belangrijk kader voor het vervolg van het proces.

Hieruit volgt dat het verder benoemen van de inhoudelijke opgaven voor de komende bestuursperiode – tevens onderdeel van mijn opdracht – vrijwel niet aan de orde is gekomen in de gesprekken.

In de gesprekken is op hoofdlijnen gewezen op verschillen in benadering van samenwerking, ervaren vertrouwen, persoonlijke verhoudingen en verwachtingen ten aanzien van bestuurscultuur en bestuurlijke stabiliteit.

Deze overwegingen zijn door de fracties van Gemeentebelangen Olst-Wijhe, CDA en VVD consistent naar voren gebracht.

Deze consistente stellingname maakte dat het gesprek dat ik – als laatste – voerde met de fractie van GroenLinks/PvdA/D66 logischerwijs anders van karakter was dan de gesprekken met de overige drie fracties. Van de zijde van deze fractie werd overigens nadrukkelijk wél de bereidheid uitgesproken om een inhoudelijk gesprek te voeren met de overige fracties.

Er is gebleken dat er, gegeven deze uitgangspositie, één samenwerkingsrichting overblijft die door de betrokken fracties als werkbaar en constructief wordt beschouwd, te weten een coalitie tussen Gemeentebelangen Olst-Wijhe, CDA en VVD.

Aanbevelingen voor het vervolg

Op grond van de gesprekken met alle partijen heb ik geconstateerd dat de onderlinge verhoudingen in de gemeenteraad een belangrijk aandachtspunt vormen voor de komende raadsperiode. In verschillende gesprekken is benadrukt dat gewerkt zal moeten worden aan het versterken van vertrouwen en een constructieve omgang tussen coalitie en oppositie.

Ik zou de 4 partijen willen adviseren om in een open en constructieve sfeer op korte termijn het gesprek met elkaar aan te gaan om zo te werken aan het onderlinge vertrouwen. Daarbij zie ik een rol voor de voorzitter van de gemeenteraad en van het college van B&W om hier actief op in te zetten en dit laten te begeleiden door bijvoorbeeld een externe partij.

Daarbij wil ik opmerken dat in de geschetste samenwerkingsrichting sprake zal zijn van een situatie waarin GroenLinks/PvdA/D66 als enige fractie in de oppositie plaatsneemt. Dit betreft tevens de fractie die als grootste uit de verkiezingen is gekomen. Het is van belang dat in de komende raadsperiode, met wederzijds respect – en begrip - voor de diverse rollen en posities in raad en college, hier constructief mee om wordt gegaan.

In het vervolgtraject en in de nieuwe bestuursperiode is hier expliciet aandacht voor nodig, zodat de raad – ondanks politieke verschillen – in staat blijft gezamenlijk op een respectvolle en effectieve wijze invulling te geven aan zijn rol. Gelet op de inhoud en het verloop van de gesprekken lijkt het niet voor de hand te liggen dat het vertrouwen over en weer zal herstellen als daar geen actieve interventies voor zullen worden geïnitieerd.

Tot slot

De verkenning heeft geleid tot een helder beeld van de bestuurlijke verhoudingen en van de samenwerkingsrichting voor de nieuwe raadsperiode in Olst-Wijhe.

Tegelijkertijd onderstreept de verkenning dat de uit de gesprekken naar voren gekomen samenwerkingsrichting vraagt om voortdurende aandacht voor de wijze waarop partijen binnen de raad met elkaar omgaan. Gegeven de verkiezingsuitslag en de positie van de fracties ligt hier een gezamenlijke verantwoordelijkheid om, ieder vanuit de eigen rol, bij te dragen aan een krachtig functioneren van de gemeenteraad.

Met dit verslag beoog ik als verkenner handvatten te bieden voor een verantwoord vervolg van het formatieproces en voor een goede start van de nieuwe bestuursperiode in Olst-Wijhe.

Ik wens de gemeenteraad als geheel en de fracties ieder voor zich veel wijsheid en succes toe om de gemeente Olst-Wijhe het bestuur te bieden dat ze verdient.

Hester Scholten

Olst, 12 april 2026